

ζῷόν ἔστιν, ἢ πᾶς ἀνθρωπος ἵπατας· οὐδεὶς ἀνθρωπος ἵπατας· εἰπεὶ δὲ τῇς ἐνδεχομένης ἐμμέσως | ἀντίκεινται, οἵον πᾶς ἀνθρωπος λευκός ἔστιν· οὐδεὶς ἀνθρωπος λευκός ἔστιν· αὗται γάρ συμψεύδονται. Ἀλλὰ περὶ τῆς παραθέσεως τῶν ἀποφάνσεων πρὸς αὐτές διαφέρους ὅλας τῶν λόγων σύντονεῖ λέγειν· οὐδὲ γάρ εἰρηται πω περὶ τῶν ὄλων. Διὰ τοῦτο βελτίων ἔστιν ἡ προτέρα ἐξῆγησις, διὰ δηλοντί αὗται αἱ ἀποφάνσεις ἐναντίαι λέγονται διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς ἀντίθέσεως ἀποφάνσεως, διὰ ἐσχάτως ἀντίκεινται.

“Οταν δὲ περὶ τῶν καθόλου.

10 Νῦν δείκνυστε τίς ἔστιν ἡ ἀντίθεσις τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως· ἐν ταῖς ἀπροσδιορίστοις, καὶ φῆσιν δέ, ὅπότεν ἀποφαίνεται τίς περὶ τῶν καθόλου ὑποκειμένων τι ἡ καταφάσκων ἢ ἀποφάσκων, οὐ μέντοι γε καθόλου, τουτέστιν ἀνευ τῶν καθόλου προσδιορισμῶν καὶ ἀπροσδιορίστων, σὺν εἰσὶν ἐναντίαι αὗται αἱ ἀποφάνσεις· τὰ μέντοι συμπλόμενα δι᾽ αὐτῶν 15 ἐνδέχεται εἶναι ἐναντία. Εἰτα φανεροῦ δπερ εἴπει διὰ παραδειγμάτων. Καὶ τὸ μὲν δεύτερον μέρος οὐ φανεροῦ, διὰ δηλαδή τὰ σημανόμενα διὰ τούτων ἐνδέχεται εἶναι ἐναντία, ἀλλὰ φανεροῦ ἐκεῖνο τὸ μέρος, δπερ ἣν τὸ ἐπὶ τῶν καθόλου μὴ καθόλου, ἐξηγούμενος τί βούλεται αὗτῷ τὸ ἐπὶ τῶν καθόλου μὴ καθόλου ἀποφαίνεσθαι, καὶ φῆσιν δέ τι διὰ τοῦ λέγειν 20 μὴ καθόλου οὐ νοεῖ τὰς μερικὰς ἀποφάνσεις, ἀλλὰ τὰς ἀπροσδιορίστους· εἰτα ἐξηγεῖται τὸ παράδειγμα ὃ δίδωσι, λέγων δέ τι διὰ τοῦτο εἴπον καθόλου οὐ καθόλου τὴν ἀπόφανσιν, τὴν δέ τι ἔστι λευκὸς ἀνθρωπος, καὶ τὴν ταύτην ἀντικειμένην, διότι ἡ ἀνθρωπος τὸ ὑποκείμενόν ἔστι καθόλου, ἀλλὰ τὸ κατηγορούμενον οὐ καθόλου ἀποφαίνεται κατ᾽ αὐτοῦ, διότι οὐ προστίθεται αὕτη ἡ λέξις ἡ πᾶς, τίτις, εἰ καὶ μὴ σημαίνει αὐτὸν τὸ καθόλου, τουτέστι τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ σημαίνει τρόπον καθόλου κατηγορίας· σημαίνει γάρ δέ τὸ κατηγορούμενον καθόλου κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκείμενού, καὶ διὰ τοῦτο, ἐάν προτεεθῇ τῷ καθόλου ὑποκείμενῳ, σημαίνει δέ τι κατ᾽ αὐτοῦ λέγεται τι καθόλου.

20 ’Εκεῖνο δὲ δπερ ἀνεξήγητον παρῆκεν, δέ τι δηλούμενα δι᾽ αὐτῶν ἐνδέχεται εἶναι ἐναντία, ἀσαφές δὲ, διαφόρου παρὰ διαφόρων ἐτυχεῖν f. 170 ἐξηγήσεως, ἀλλὰ | βέλτιον διοκοῦσι λέγειν τῶν ἀλλων οἱ τῷ Πορφυρῷ ἐπόμενοι· φασὶ γάρ δέ αἱ ἀπροσδιορίστοις καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις αὕται μὲν οὐκ εἰσὶν ἐναντίαι, τὰ μέντοι δηλούμενα γίγουν τὰ κατηγορούμενα ἐν αὐταῖς ἐνδέχεται ποτε εἶναι ἐναντία· ἐρεῖ γάρ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ μετὰ ταῦτα, δέ τι ἐναντίαι ἀντιθέσεις εἰσὶν αἱ ἐναντίως λεγόμεναι, ἀλλ᾽ οὐχ αἱ τῶν ἐναντίων. Εἴπει δέ „ποτέ“, διότι καὶ τὰ σημανόμενα, τουτέστι τὰ κατηγορούμενα ἐν αὐταῖς, οὐκ ἀεὶ εἰσὶν ἐναντία, ώς διαν λέγωμεν· ἀνθρωπος περιπατεῖ, ἀνθρωπος οὐ περιπατεῖ· ἐν γάρ

τῇ ἀποφάσει τοῦ περὶ πατεῖν οὐ νοοῦμέν τι ἐναντίον τῷ περὶ πατεῖν· τῷ γὰρ περὶ πατεῖν οὐδέν ἔστιν ἐναντίον. Ἄλλ' οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ἐναντίων ἀνάγκη τὴν ἀπόφασιν τὸ ἐναντίον συνεισάγειν, οἷον οὐκ ἔστιν ἀνθρωπος λευκός· οὐδὲ γάρ ἐξ ἀνάγκης μέλας ἔστιν, εἴ τις, ἀνθρωπος ὅν, οὐκ ἔστι λευκός. Ἄλλ' αἱ ἀποφάνσεις ἐκεῖναι, ἐν αἷς τὸ κατηγορούμενον ἔχει· τι ἐναντίον ἀμέσως ἀντικαθίσαντος, κατὰς ἀπροσδιορίστας προφερόμεναι, ἥγουν περὶ τῶν καθόλου, οὐ μέντος καθόλου, ἐναντίας μέν εἰσιν, τὰ μέντος κατηγορούμενά εἰσιν ἐγκατίχ, οἷον ἀνθρωπος γοσεῖ, ἀνθρωπος οὐ γοσεῖ· τὸ γάρ οὐ γοσεῖ ἐγκατίχ τοιχογκαῖως τὸ ὑγιεῖνες εἰσάγει· τὸ δὲ γοσεῖ καὶ ὑγιεῖνες, δῆλόν ἔστιν, ὅτι ὡς τὰ ἐναντία ἀντίκειται, ταῦτα σύτως ὅλη μὲν ἡ περόταξις ἐλῇ τῇ προτάσσει οὐκ ἔστιν ἐναντία· τὰ δὲ κατηγορούμενα ἐν αὐταῖς ἐναντία εἰσιν, ἐάν σύτως ἔχωσιν, ὡς εἴρηται· Ἄλλ' αὕτη ἡ ἐξίγγησις, καίτοι τῶν ἄλλων οὖσα βελτίων, οὐ συγχρήει τῷ τοῦ Φιλοσόφου σκοπῷ· διθεν ἐμοὶ δοκεῖ μᾶλλον δεῖν τοῦτο γοσεῖν κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἐν ταῖς ἀδιορίστοις ἀποφάνσεσιν οὐ διορίζεται πότερον τὸ κατηγορούμενον ἀποδίδοται· τῷ ὑποκειμένῳ καθόλου ωστε ποιεῖν ἐναντίοτηα ἀποφάνσεων, ἡ μερικῶς, ωστε μὴ ποιεῖν ἐναντίοτηα. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ τοιχαῖται ἀποφάνσεις οὐκ εἰσιν ἐναντίαι κατὰ τὸν τρόπον φί προφέρονται· ἐνδέχεται μέντοι ποτὲ τῇ φύσει τοῦ σημαντικόντος ἔχειν ταύτας ἐναντίοτηα, οἷον διπόταν ἀποδιδῶται ταῦτα· τῷ καθόλου τῷ λόγῳ τοῦ καθόλου, εἰ καὶ μὴ προστίθεται ὁ καθόλου προσδιορισμός, ὡς διαν λέγωμεν· ἀνθρωπός ἔστι ζῷον· ἀνθρωπός | οὐκ ἔστι ζῷον, διότι αὕταις αἱ ἀποφάνσεις f. 171 τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχουσιν, διότι τοῦ σημαντικόντος δηλονότι τοῦ κατηγορουμένου, ὡς εἰ ἐλέγετο, διὰ πᾶς ἀνθρωπός ἔστι ζῷον· οὐδεὶς ἀνθρωπός ἔστι ζῷον.

23

'Επι· δὲ τοῦ κατηγορουμένου.

Νῦν ἀποσκευάζεται τινα ἀπορίαν. 'Επειδὴ γὰρ ἔθηκε διαφοράν τινα ἐν τῇ ἀντιθέσει τῶν ἀποφάνσεων ἐκ τοῦ τὸ καθόλου λαμβάνεσθαι· ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ὑποκειμένου καθόλου, ἡ μὴ καθόλου, ἐπίστευσεν ὃν τις ίσως, ὅτι ἡ δύμοια διαφορὰ γένοιτο· ἀν καὶ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ κατηγορουμένου ἐκ τοῦ τὸ καθόλου κατηγορεῖσθαι· δύνασθαι· ἡ καθόλου, ἡ μὴ καθόλου, καὶ διὰ τοῦτο ταύτην τὴν ὑπόληψίν ἀγαπεῖ, λέγων ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου τὸ καθόλου κατηγορεῖν, οἷον ὅταν ταῦτα κατηγορήταις καθόλου, οὐ δεῖ κατὰ τούτου τοῦ οὗτο κατηγορουμένου πάλιν τὸ καθόλου κατηγορεῖν, λέγοντας φέρε εἰπεῖν, διὰ πᾶς ἀνθρωπός πᾶν ζῷον ἔστιν· ἐνταῦθα γὰρ διὰ εἰληπτικοῦ τὸ καθόλου, τὸ πᾶν δηλαδή, ἀπό τε τοῦ μέρους τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ κατηγορου-

μένου, καὶ κατὰ τοῦ ζῷου, ὅπερ κατηγορεῖται καθόλου τοῦ ἀνθρώπου, κατηγορήθη αὐτὸς τὸ καθόλου καὶ ἐλίθιον τὸ κατηγορούμενον καθόλου.

Εἰ γοῦν καὶ ἄλλαι τινὲς αἰτίαι ἀποδίδοσθαι δύνανται, ἀρκεῖ τέως τὴν ὁ Ἀριστοτέλης τίθησιν ἐν τῷ γράμματι, ἢ ἀλήθεια δηλούσητι τῆς ἀποφάνσεως φθειρομένη, καὶ αὗτη ἡ αἰτία μάλιστ' ἂν ἔχοις χώραν ἐπὶ τῶν καταφατικῶν, αἱ προδίλωται Φευδεῖσθαι εἰς τὸ κατηγορούμενον μετὰ τοῦ καθόλου προσδιορισμοῦ κατηγοροῦτο, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ως ἐπὶ παραβείγματος τῆς καταφάσεως δείκνυται τὸ προκείμενον· οὐδεμία γάρ κατάφασις χληθῆται ἐστιν, ἐν τῷ τὸ καθόλου κατηγορεῖται κατ' αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου, οἷον πᾶς ἀνθρωπος ἐστιν πᾶν ζῷον· ἐδέηται γάρ ἀν σύντομο τὸ κατηγορούμενον, οἷον τὸ ζῷον, κατὰ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ περιεγόμενα κατηγορεῖσθαι κατὰ πάντων καὶ ἑκάστων τῶν ὑπὸ τὸν ἀνθρωπὸν περιεγόμενων καὶ εἶναι ἑκαστον ἀνθρωπὸν πᾶν ζῷον, ἥγουν καὶ ὅνον καὶ ἕπειρον καὶ βίον καὶ πᾶν τοιςὶ τὸν ὄμοιον· τοῦτο δὲ ψεῦδος καὶ ἀδύνατον.

f. 171 ^τ Ἄλλος δὲ | τοιςὶ τὸν γένος ἀποφάνσεων συντιθέναι, ἐν τῷ δὲ κατάφασις εὑδέποτε ἀληθῆται ἐσται. Εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφάνσεων τῶν καθόλου, τῇ καὶ ἐπὶ τῶν μερικῶν τὸ αὐτὸς γίνεται, ἔξεστι τῷ βουλομένῳ μετὰ σχολῆς ἐξετάζειν· γίμνεις δέ, συντομίας φροντίζοντες, ἀρκούμενα λέγειν, διὰ τὸ τοιςὶ τὸν γένος τῶν ἀποφάνσεων δεῖν φῆσιν ὁ Φιλόσοφος παρατείσθαι.

Leçon VII.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ.

Ἄντικεισθαι μὲν οὖν.

Διορίσαμενος περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἀποφάνσεων τῇ παραθέσει τῶν καθόλου πρὸς τὰς ἀδιορίστους, ἐνταῦθα διορίζεται περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἀποφάνσεων, παραβάλλων τὰς καθόλου ταῖς μερικαῖς.

Περὶ δὲ δεῖ θεωρεῖν, διὰ πλὴν ἀντιθεσιῶν ἐν ταύταις εύρισκεται· μία μὲν τῇ καθόλου πρὸς τὴν μερικήν, καὶ ἔτέρα, τῇ καθόλου πρὸς τὴν καθόλου· τῇ δὲ μερικῆς πρὸς τὴν μερικήν οὐκ ἐστιν κυρίως ἀντιθεσιῶν· Η δὲ ἀντιθεσιῶν τῇ καθόλου πρὸς τὴν μερικήν διπλῆ ἐστιν· μία μέν, τῇ καθόλου σύστημα καταφατικῆς, τῇ δὲ μερικῆς, ἀποφατικῆς· ἔτέρα δέ, τῇ καθόλου σύστημα ἀποφατικῆς, τῇ δὲ μερικῆς καταφατικῆς. Λέγει τοίνυν πρώτον περὶ τῶν ἀντιφατικῶν ἀντικειμένων, διὰ ἐκείνης τῇ κατάφασις ἐκείνη τῇ ἀποφάσεις ἀντίκειται ἀντιφατικῶς τῇ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ συμπαίνουσα τὸ καθόλου τῇ συμπαίνοντῇ διὰ οὐ καθόλου, οἷον τῇ πᾶς ἀνθρωπος λευκός τῇ οὐ πᾶς ἀνθρωπος λευκός· ὡσαύτως καὶ τῇ συμπαίνουσᾳ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ διὰ οὐ καθόλου τῇ συμπαίνοντῇ τὸ καθόλου, οἷον τῇ

τις ἀνθρωπος λευκός τῇ οὐδεὶς ἀνθρωπος λευκός, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, οἵσαι ἀντίκεινται τῷ καθόλου καὶ μὴ καθόλου καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς, αὕταις ἀντιφατικῶς ἀντίκεινται· γὰρ ἀντιφασίς συνίσταται ἐν ταῖς προσδιωρισμέναις προτάσεσι μόνῃ τῇ ἀναρέσει τῇς καταφάσεως διὸ τῇς ἀποφάσεως, γίγουν καθόλου καταφατικὴ ἀναρέσεις διὸ καὶ μόνης τῇς μερικῆς ἀποφατικῆς, γίγεται μερικὴ καταφατικὴ διὸ τῇς καθόλου ἀποφατικῆς, ἐπειδὴ γὰρ μὲν καθόλου ἀποφατικὴ οὐκ ἀναρέσει τῇν κατάφασιν τὴν καθόλου μόνον, ἀλλὰ τὸ καταγρούμενον ἀναρέσει· γίγεται μερικὴ ἀποφατική πρὸς τὴν μερικὴν καταφατικὴν οὐδέτερον δύναται. Καταλείπεται τοῖνυν ἀναγκαῖως, διὸ τῇς καθόλου καταφατικῇ | ἀντίκειται ἀντιφατικῶς f. 172 γίγεται μερικὴ ἀποφατική, καὶ τῇ μερικῇ καταφατικῇ ἀντίκειται ἀντιφατικῶς γίγεται καθόλου ἀποφατική.

Αὕταις μὲν εὖλοις ἀντίκεινται ἀντιφατικῶς· γίγεται καθόλου καταφατική, καὶ γίγεται καθόλου ἀποφατική ἀντίκεινται ἐναντίως, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται, διότι γίγεται καθόλου ἀποφατική οὐ μόνον ἀναρέσει τῇν καθόλου καταφατικήν, 16 ἀλλὰ καὶ σημαίνει καὶ ἐσχάτην διάστασιν, καθόσιον διργεῖται ὅλον ὅπερ τίθησιν γίγεται κατάφασις, καὶ διὸ τοῦτο ἀνήκει τῷ λόγῳ τῇς ἐναντιότητος· καὶ διὰ τοῦτο γίγεται μερικὴ καταφατική καὶ γίγεται μερικὴ ἀποφατικὴ ἔχουσιν ὕσπερ τις μέσον ἐν τοῖς ἐναντίοις, καὶ διὸ τοῦτο οὐκ ἀντίκεινται αὕταις οὐδενὶ τρόπῳ οὔτε ὡς ἐναντίαι, οὔτε ὡς ἀντιφατικαί. Εἴρηται δὲ διὸ 20 εἰσὶν ὕσπερ μέσον, διότι γίγεται μερικὴ καταφατικὴ ὑπόβασις τις ἐστὶ τῇς καθόλου καταφατικῆς, καὶ γίγεται μερικὴ ἀποφατικὴ ὑπόβασις τῇς καθόλου ἀποφατικῆς· διὸ τοῦτο καὶ ὑπεναντίαι λέγονται, διτοις ὑπὸ τὰς ἐναντίας εἰσὶ, τῇς ὑπὸ τὴν μερικότητα δηλούσης, διτοις ὕσπερ μέρη τιγάνεισιν ἔχεινων.

Διὸ ταύτας.

25

Νῦν δείκνυσι πῶς ἔχουσιν γίγεται κατάφασις καὶ ἀπόφασις αἱ ἀντικείμεναι πρὸς τὴν ἀληθειαν καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ πρῶτον πῶς αἱ ἐναντίαι, δεύτερον, πῶς αἱ ἀντιφατικαί, τρίτον, πῶς αἱ δοκοῦσας ἐναντίαι καὶ μὴ οὕσας.

Λέγει τοῖνυν πρῶτον, διτοις γίγεται καθόλου καταφατική, 30 εἰσὶν ἐναντίαι καὶ ἀδύνατον αὐτὰς εἶναι ἄμα· τὰ γὰρ ἐναντία κατὰ διαδοχὴν ὑπὸ ἀλλιλῶν ἐκβάλλονται. Ἄλλα αἱ μερικαὶ αἱ ἀντικείμενα ταύτας ταῖς καθόλου ἀντιφατικῶς δύνανται ἄμα ἀληθεύειν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, οἷον γίγεται πᾶς ἀνθρωπος λευκός, γίγεται ἀντικείμενη τῇ πᾶς ἀνθρωπος λευκός, καὶ γίγεται τὶς ἀνθρωπος λευκός, γίγεται ἀντικείμενη τῇ οὐδεὶς 35 ἀνθρωπος λευκός· ὅμοιον γάρ τις καὶ τῷ τῶν πραγμάτων ἐναντίωσες εὑρίσκεται· τὸ γὰρ λευκόν καὶ τὸ μέλαν οὐδέποτε δύνανται ἄμα εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλα αἱ ἀνατιρέσεις τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος ἄμα δύνανται εἶναι· δύνανται γάρ τις εἶναι μήτε λευκὸν μήτε μέλαν, οἷον τὸ ὠχρόν,

τὸ γλαυκόν. οὐκέτως οὖν καὶ τῶν ἐναντίων ἀποφάνσεων μὴ δυναμένων εἰναι: ἄμα, αἱ ἀντιφατικαὶ τούτων, αἱς ἀναρροῦνται, δύνανται εἰναι ἄμα ἀληθεῖς.

f. 172*

"Οσαὶ μὲν οὖν.

Μετὰ ταῦτα δείκνυσι πῶς ἔχει τῇ ἀληθειᾳ καὶ τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς ἀντιφατικοῖς, περὶ ὃ δεῖ θεωρεῖν, δτι, ὡς προείρηται, τῇ ἀπόφασις ἐν τῇ ἀντιφάσει: οὐδὲν πλέον ποιεῖ εἴ μὴ δτι ἀναρρεῖ τὴν κατάφασιν· τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς· ἐναὶ μὲν τρόπον, δτε τῇ μίᾳ αὐτῶν ἐστι καθόλου, καὶ τῇ ἑτέρᾳ μερικῇ, ὡς προείρηται· ἔτερον δὲ τρόπον, δταν ἀμφιώσιν ἐνικαὶ 10 καὶ διῃσταν, διότι πᾶσαι ἀπόφασις ἀντικειμένη ἐξ ἀνάγκης ἀναφέρεται πρὸς τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον· τοῦτο δὲ οὐ συμβαίνει: οὐτε ἐπὶ τῶν μερικῶν, οὔτε ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν καθόλου καὶ τῶν ἐνικῶν τοῦτο γίνεται· καὶ διὰ τοῦτο ὥσπερ τῇ καθόλου καὶ τῇ μερικῇ ἀντικειμέναι ἀντιφατικῶν, οὗτα καὶ τῇ ἐνικῇ ἀποφατικῇ ἀντίκειται: δεὶ ἀντιφατικῶν τῇ 15 ἐνικῇ καταφατικῇ· καὶ διὰ τοῦτο ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων, οὗτα καὶ ἐπὶ τούτων δεὶ τῇ μὲν ἀληθεῖ, τῇν δὲ ψευδῇ εἰναι: ἀνάγκη.

"Οσαὶ δέ.

Νῦν δείκνυσι πῶς ἔχουσιν τῇ ἀληθειᾳ καὶ τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς δοκοῦσι: μὲν ἀντιφατικῶν ἀντικεισθαί, οὐχ οὕτω δὲ ἀντικειμένοις, καὶ περὶ τοῦτο 20 τρία ποιεῖ· πρῶτον, προτίθηται τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· δεύτερον, ἀποδείκνυσιν· τρίτον, ἐκβάλλει τι, δπερ τῇδύναται δὲν ποιεῖν ἀπορίαν.

Περὶ τὸ πρῶτον τοίνυν δεῖ θεωρεῖν, δτε τῇ κατάφασις καὶ τῇ ἀπόφασις ἐν ταῖς ἀδιορίστοις προτάσεσιν δοκεῖ ἀντιφατικῶν ἀντικεισθαί, διότι τὸ 25 ίν ὑποκείμενον ἐν αὐταῖς οὐ διώρισται τῷ μερικῷ προσδιορισμῷ, καὶ οὕτω δοκεῖ τῇ κατάφασις καὶ τῇ ἀπόφασις εἰναι περὶ τοῦ αὐτοῦ. Ἄλλα πρὸς τὴν τοιαύτην φαντασίαν ἐλέγει: φησὶν δὲ Φιλόσοφος, δτι δοιι καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις λέγονται περὶ τῶν καθόλου μὴ καθόλου οὐκ δεὶ ἀνάγκη, τὴν ἑτέραν αὐτῶν ἀληθῆ εἰναι, τὴν δὲ ἑτέραν ψευδή, ἀλλὰ δύνανται ἄμα εἰναι ἀληθεῖς· ἄμα γάρ ἐστιν ἀληθεῖς λέγειν, δτε ἐστιν 30 ἀνθρωπος λευκός, καὶ δτι οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός· καὶ δτε οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος καλός· δτε ἐστιν ἀνθρωπος καλός, καὶ δτε οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος καλός.

Εἰτα δείκνυσι τοῦτο διὰ τινος κοινῶς ὑπὸ πάντων συγχωρούμένου· πάντες γάρ συγχωροῦσιν, δτε τῇ ἀπροσδιόριστος καταφατικῇ ἐστιν ἀληθής, εἰπερ τῇ μερικῇ καταφατικῇ ἐστιν ἀληθής· ἐνδέχεται δὲ λαβεῖν δύο κατα-
f. 173 φατικάς ἀδιορίστους, ὡν τῇ μίᾳ περιέχει τῇν ἀπόφασιν | τῇσις ἑτέρας, οἷον δταν ὡσιν ἀντικείμενα τὰ κατηγορούμενα, ήτις ἀντίθεσις δύνανται θεωρεῖσθαι διχῶς· ἐνὶ μὲν τρόπῳ κατὰ τελείαν ἐναντιότητα, ὥσπερ ὁ αἰσχρὸς ἀντίκειται τῷ κακῷ· ἀλλὰ φίλος ἀληθής ἐστιν τῇ κατάφασις τῇ ἐστιν

ἀνθρωπος καλός, ὑπάρχοντός τινος ἀνθρώπου καλοῦ δηλοντί, τοῦ Νιρέως τυχόν, τῷ αὐτῷ λόγῳ ἀληθής ἐστι: καὶ ἡ ἔτερα κατάφασις ἡ ἐστιν ἀνθρωπος αἰσχρός, ὑπάρχοντός τινος ἀνθρώπου αἰσχροῦ δηλοντί, τοῦ Θερσίτου φέρε εἰπεῖν. Εἰσὶν οὖν αὐτοὶ ως δύο ἀληθεῖς ἄμφα· ἡ ἐστιν ἀνθρωπος καλός, καὶ ἡ ἐστιν ἀνθρωπος αἰσχρός, ἀλλὰ τῇ ἐστιν ἀνθρωπος αἰσχρὸς ἐπεταῖ οὐδὲν ἐστιν ἀνθρωπος καλός· καὶ αὗται ἅρα ἄμφα εἰσὶν ἀληθεῖς· ἡ ἐστιν ἀνθρωπος καλός, καὶ τῇ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος καλός. Ἐτέρα δὲ ἀντίθεσις θεωρεῖται κατὰ τὸ τέλειον καὶ τὸ ἀτελές, ὥσπερ τὸ κανεὶςθαί ἀντίκειται τῷ κεκαγγισθαί, καὶ τὸ γίνεσθαί τῷ γεγενησθαί· ὅμεν τῷ γίνεσθαί ἐπεταῖ τὸ μὴ, εἰναὶ τὸ γίγουν τὸ μὴ γεγενημένον εἰναὶ, ὥσπερ ἐστὶν ἐν τοῖς διαμένουσιν, ὃν τὸ εἰναὶ ἐστὶ τέλειον· ἀλλως δὲ ἔχει ἐπὶ τῶν κατὰ διαδοχὴν συτων, ὥσπερ ἔχουσα τὸ εἰναὶ ἀτελές. Οὕτω τοίνυν αὐτῇ ἡ πρότασις ἐστιν ἀληθής ἡ ἐστιν ἀνθρωπος γραμματικὸς ἢ λευκός, τινὸς ἀνθρώπου συντος τοιούτου· καὶ τῇς ἀνθρωπος γίνεται λευκὸς ἢ γραμματικὸς ἐστὶν ἀληθής τῷ αὐτῷ λόγῳ; τινὸς ἀνθρώπου γεγομένου γραμματικοῦ καὶ λευκοῦ, ἀλλὰ τῷ γίνεσθαί εἰνα γραμματικὸν ἐπεταῖ τὸ μὴ εἰναὶ· καὶ αὗται ἅρα ἄμφα ἀληθεῖς· ἡ ἐστιν ἀνθρωπος γραμματικός, καὶ ἡ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος γραμματικὸς ἢ λευκός.

Εἰτα ἐκβάλλει τι δυνάμενον ἀμφιβολίαν ποιεῖν ἐν τοῖς προειρημένοις, 20 καὶ φησιν δτις ἐξαίφνης καὶ κατὰ πρώτην προσβολὴν δόξειν ἀν τοις εἰναὶ ἀτοπον τὸ εἰργμένον, διότι τὸ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκὸς δοκεῖ σημαίνειν ταύτην τῷ οὐδεὶς ἐστιν ἀνθρωπος λευκός· ὥσπερ οὖν ἀδύνατον συναληθεύειν τὸ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ τὸ οὐδεὶς ἀνθρωπος λευκός, οὕτως ἀδύνατόν ἐστι συναληθεύειν καὶ τὸ 25 ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός. Ἀλλὰ τοῦτο ἀναφεῖ λέγων δτι, εἰ καὶ δοκεῖ ταύτην εἰναὶ τὸ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ τὸ οὐδεὶς ἀνθρωπος λευκός ἐστιν, οὕτε ταύτην σημαίνει, οὕτε ἐξ ἀνάγκης ἄμφα συναληθεύει, τουτέστιν οὕτε ἀντιστρέψουσιν ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι, | οὕτε ἀντιστρέψουσιν ἐν τῷ ἐπεισθαί· ἡ 173 ἡ καὶ ἀλλως, οὕτε ταύτην εἰσιν, ἐπει τὸ μὲν ἐστὶν ἀδιόριστον, τὸ δὲ προσδιωρισμένον, οὕτε συναληθεύουσιν, δ δηλόν ἐστιν. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ βέλτιον εἰναὶ οὕτω τοῦτο νοεῖν. Ἐμελλέ τις λέγειν δτι, εἰ συναληθεύει τὸ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, ἄμφα ἀληθεῖς ἐσται καὶ τὸ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ οὐδεὶς 30 ἀνθρωπος λευκός, διότι τὸ οὐκ ἐστιν ἀνθρωπος λευκός, καὶ οὐδεὶς ἐστιν ἀνθρωπος λευκὸς δοκεῖ ταύτην εἰναὶ· ἀλλὰ τὸ συναληθεύειν ταῦτα ἀτοπόν ἐστιν· εἰ ἅρα συναληθεύει κάκεινα, ἀτοπόν ἐστι.

1 καλός: λευκός B 10 τὸ γίνεσθαι (20) B 21 κατὰ τὴν πρώτην B

Λύει γοῦν τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης, ἀρνούμενος εἶναι ταῦτάν, καὶ φῆσιν ὅτι,²⁵
εἰ τὸ οὐκ ἔστιν αὐθιρωπός λευκός, καὶ οὐδεὶς αὐθιρωπός λευκὸς
οὐκ ἔστι ταῦταν οὐδὲ ταῦταν σημαίνει, οὐδὲ δῆμα ἔσται, τῷγουν οὐδὲ συγ-
ληθεύσουσι τὸ ἔστιν αὐθιρωπός, καὶ οὐδεὶς ἔστι γανθιρωπός
λευκός· καὶ οὗτως ἀναφεῖ τὴν τοῦ στάπεδου ἐπαγωγήν.

Δεῖ δὲ εἰδέναι, διὰ τὴν ἀπόροσθιότας ἀπόφασις καὶ τὴν προσθιώρισμένην
καθόλου οὐ σημαίνει ταῦταν· οὐ μάλιστα τοῦτό ἔστιν εἴτε ἀνάγκης· ἔστι γάρ
εἴτε ὡν σημαίνει ταῦτάν, ὡς θέου λέγωμεν· οὐκ ἔστι γανθιρωπός
πατερωτός, οὐδεὶς δὲ γανθιρωπός ἔστι πατερωτός· τότε γοῦν καὶ δῆμα
τοῦτον, ὥστε καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ λέγειν τὸ εἴτε ἀνάγκης.

Δεῖ δὲ εἰδέναι, διὰ τὸ καὶ ἄλλως ἀδύνατον ταῦταν εἶναι ταῦτα. Εἰ
γάρ τὸν ταῦταν τὸ οὐκ ἔστιν αὐθιρωπός λευκός, καὶ τὸ οὐδεὶς
αὐθιρωπός λευκός ἔστιν, ἀντέκειντο ἀν δύο ἀποφάσεις αἵται μᾶλι
καταφάσεις τῇ ἔστιν αὐθιρωπός λευκός· διθεν δοκεῖ πορίζεσθαι καὶ
τὸ εἴτε θέου περὶ τῆς μάζας ἀποφάσεως λεγθησόμενον, εἰ καὶ μή ἐνεργεῖ
τέθεινε τοῦτο τὸ εἴτε χειρημα, εἴτε οὖν δυνατόν ἐκεῖνο πορίζεσθαι.

Φανερὸν δέ.

Ιεκυρίνας τοὺς διαφέρους τρόπους τῶν ἀντιθέσεων ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν,
νῦν διεύλεται δεῖξαι, διὰ μᾶλις καταφάσεις μία ἀπόφασις ἀντίκειται, καὶ
τὸ πρῶτον μὲν δεῖκνυται τοῦτο· δεύτερον, λέγει τίς ἔστιν τὴν μίαν καταφασίαν
καὶ ἀπόφασίαν.

Περὶ δὲ τὸ πρῶτον τρίτην ποιεῖ· πρῶτον, τίθηστε τὸν σκοπὸν αὐτοῦ·
δεύτερον, ἀποδείκνυτε λόγῳ τε καὶ παραδείγματα· τρίτον, ἐπαναλαμβάνει
καὶ ἀποδιδώσεις ἐπιλογικῶς τὰ προειργμένα περὶ τῶν ἀποφάνσεων.

Φησὶ τοῖνυν πρῶτον, διὰ φανερόν ἔστιν, διὰ μάζας καταφάσεως μία
f. 174 ἀπόφασις ἔσται τὴν ἀντικειμένην, καὶ τοῦτο τὸν ἀναγνωκίον ἐνταῦθα διο-
ρίσασθαι· διότι, τίθέντος αὐτοῦ τὰ γένη τῶν ἀντιθέσεων, ἔδοξαν ἀν μᾶλι
καταφάσεις δύο ἀποφάσεις ἀντικεισθαι, ὥσπερ ταῦτα τῇ καταφάσει τῇ
πάτερι αὐθιρωπός λευκός ἔστιν ἀντικεισθαι δοκεῖται κατὰ τὰ προειρη-
σό μέντοι τοῦτο καθόλου ἀποφατική τὴν αὐθιρωπός λευκός, καὶ τὴν
μερικήν, ἀποφατική τὴν πάτερα τοῦ πατερωπού λευκού.

Ἄλλ' εἴ τοις ὅρθως θεωροίτε, τῇς καθίστανταις ἀπόφασις ἔσται
μόνη, τὴν μερικήν, ἀποφατικήν, τῷγουν τῇς πάτερας αὐθιρωπός λευκός τὴν οὐ
πάτερας αὐθιρωπός λευκός, τὴν ἀναφοράν μόνον κατέτιν. τὸ δὲ καθόλου
ἀποφατική, ἐγκλείεις μὲν τῇ διανοίᾳ ἐκυρώστε τῇν ἀρνητικῶν τῇς καθόλου
καταφατικής, ἐφόσον περιέχει τὴν μερικήν ἀποφατικήν, ἀλλὰ προστίθηστε
τοῦ καὶ τοῦτο πλέον, ἐφόσον διγλωσσίτε ἐπιφέρετε οὐ μόνον ἀναφεστεν τῇς
παστηγαῖς, διγλωσσίτε τοῦ καθόλου, ἀλλ' ἀναφεῖτε καὶ τοῦ μέρος κατέτις τῷγουν
τοῦ καταγραφούμενον· καὶ σύτω διγλωσσί, διὰ μίαν ἔστιν ἀπόφασις τῇς καθόλου
καταφατικής· τὸ δὲ αὐτὸν φαίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλοι.

Προσθείς τοίνυν τὸ προκείμενον αὐτῷ, εἰτα φανεροῖ, πρῶτον, διὰ λόγου, εἰτα διὰ παραδειγμάτων. Ὁ γοῦν λόγος λαμβάνεται ἐξ οὗ πρότερον εἴπεν, διεὶς ἀπόφασις ἐντίκειται κατάφασει, ή τοῦ κύρου κατὰ τοῦ αὐτοῦ. Λέγει τοίνυν ἐνταῦθα, διεὶς τὴν ἀπόφασιν διεὶς ἀποφάσκειν τὸ αὐτὸν κατηγορούμενον διπερ κατέφησεν ή κατάφασις, καὶ ἀπέκτειν αὐτοῦ ὑποκειμένου, εἴτε μερι- 5 χόν ἔστι τὸ ὑποκείμενον, εἴτε καθήλου, καὶ εἴτε εἰλημμένον ὡς καθόλου, εἴτε ὡς μὴ καθόλου. Ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἐνδέχεται γίνεσθαι εἰ μὴ ἐν τρόπῳ μόνον, οὐτως δηλούντι, ὅτε τὴν ἀπόφασιν ἀποφάσκειν διπερ κατέφησεν ή κατάφασις, καὶ οὐκ ἄλλο· τῇ μὲν ἀρχή καταφάσει ἀντίκειται μία μόνην ἀπόφασις. Εἰτα φανεροῖ τοῦτο καὶ διὰ παραδειγμάτων, καὶ πρῶτον ἐπι- 10 τῶν καθ' ἔκαστα προτάσεων τῇ γὰρ ὁ Σωκράτης λευκός ἔστι· κατα- φάσει μόνη ἀντίκειται ή ὁ Σωκράτης λευκὸς οὐκ ἔστιν, ὡς ίδια ἐκείνης ἀπόφασις· ἐάν δ' ἄλλο τι ἀποφίσῃ ή ἀπόφασις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, ή τὸ αὐτὸν ἀπ' ἄλλου, οὐκ ἔσται ἀντικειμένη, ἀλλ' ἔσται ἀπόφασις πάντη ἑτέρα καὶ μηδὲν ἐκείνη προσίκουσα, | Ὅσπερ ἐάν τις λέγῃ· ὁ Σωκράτης f. 174· οὐκ ἔστι μεσοκόρδιος, ή διπλάτων οὐκ ἔστι λευκός· οὐδετέρα γάρ τούτων ἀντίκειται ἀποφατικῶς τῇ ὁ Σωκράτης λευκός ἔστιν, ἀλλὰ διάφορος μόνον ἔστιν. Δεύτερον, φανεροῖ τὸ αὐτὸν ἐπι τῶν καθόλου προ- τάσεων, ὅταν τὸ ὑποκείμενον τῆς καταφάσεως τυγχάνῃ καθόλου ὡς καθόλου. Τρίτον, φανεροῖ τὸ αὐτὸν ἐπι τῶν ἀπροσδιορίστων ἐν αἷς τὸ 20 ὑποκείμενόν ἔσται καθόλου, ἀλλ' ὡς καθόλου οὐ λαμβάνεται ἀλλ' ἀπρο- διορίστως.

Δεῖ δὲ εἰδέναι, διεὶς τῇ ἔστιν ἀνθρωπος λευκὸς ἀντικεῖσθαι· λέγει τὴν οὐκ ἔστιν ἀνθρωπος λευκός, καθὸν ή ἀπόφασις αὐτη τὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφάσκει· ἔστι γοῦν ταύτης τῆς καταφάσεως 25 αὐτη μόνη ἀπόφασις, καὶ οὐχ ἑτέρα. Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς ἐν αὐταῖς ἀντιθέσεως, εἴτε ἐναντίως ἀντίκεινται, ὡς αἱ καθόλου, εἴτε ὑπεναντίως, ὡς αἱ μερικαὶ, εἰρηται πρότερον, διτοι οὐκ εἰσὶν ἐναντίαι κατὰ τὸν τρόπον φ προφέρονται, ἀλλὰ τῇ φύσει τοῦ σημανομένου γίγουν τοῦ κατηγορούμενου ἔχουσι ποτε τὴν ἐναντίότητα. 30

Εἰδέναι γάρ δεῖ, διτοι αἱ τοιαῦται προτάσεις καὶ ἀπροσδιορίστοι λέγονται· διὰ τὸ ἀνευ προσδιορισμῶν προφέρεσθαι, καὶ ἀδιόριστοι, διότι πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φεῦδος ἀδιορίστως ἔχουσι· ποτὲ μὲν γάρ ἔσται ταῖς ἐναντίαις, ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἀποδιδώται τῷ ὑποκειμένῳ, τῷ τοῦ καθόλου λόγῳ, ὡς καὶ πρότερον εἰρηται· ποτὲ δὲ ταῖς μερικαῖς· ποτὲ δὲ 25 ταῖς καθ' ἔκαστα. Διὸ τοῦτο καὶ πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀντιθέσεως καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φεῦδος, ἀσφίστως ἔχουσιν.

31-37 Εἰδέναι γάρ — ἔχουσιν en marge AC. Dans B, cette note en marge: τοῦτο τὸ τεμάχιον ἦν ἐν τῷ μετώπῳ γεγραμμένον: μέχρι τοῦ, διτοι μὲν οὖν: ἢ

"Οτι μὲν οὖν.

'Επιλογικῶς νῦν συμπερχίνει δῆλον εἶναι ἐκ τῶν προειρημένων, διὶ μᾶλιστας εἰς τὰς μίας ἀπόφασις, καὶ διὶ τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων καὶ ἀποφάσεων αἱ μὲν εἰσὶν ἐναντίαι, αἱ δέ, ἀντιφατικαὶ, καὶ τίνες εἰσὶν αἱ τε ἐναντίαι καὶ αἱ ἀντιφατικαὶ (σιγῷ δὲ τὰς ὑπεναντίας ὡς μὴ κυρίως ἀντικειμένας, ὡς εὑρηταῖς), καὶ διὶ οὐ πᾶσαν ἀντιφασίς ἔστιν ἀληθής τῇ ψευδί, Λαμβάνει δὲ ἐνταῦθα τὴν ἀντιφασίν ἐξηπλωμένως ἀντὶ πάσης ἀντιθέσεως τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως· ἐν γάρ τοις ἀληθῶς ἀντιφατικές οὐ μία ἔστιν ἀληθής, ηδὲ ἑτέρα ψευδής. Διατί δὲ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις τούτο ἔστι, τὸ μὴ σημαίνειν δηλούντι τὴν ἀληθείαν τῇ, τὸ δὲ ψευδός ἐκατέρων τῶν ἀποφάνσεων, εἰρηταῖ, δηλούντι διότι τοὺς οὐκ εἰσὶν ἀντιφατικοῖς, ἀλλ' ἐναντίαι, αἵτινες δύνανται εἶναι ψευδεῖς. Ἐνδέγεται δέ ποτε καὶ τὴν κατάφασίν καὶ τὴν ἀπόφασιν οὐ κυρίως ἀντικείσθαι, καὶ διὸ τοῦτο αἱ τοιαῦται εἰσὶν ἀμαρτίας ἀληθείας ποτε. Εἰρηταῖ δὲ καὶ πότε τῇ ἑτέρᾳ ἔστιν ἀληθής δεῖ, ηδὲ ἑτέρᾳ ψευδής, διὶ ἐν τοῖς ἀληθῶς ἀντιφατικοῖς.

Μία δέ ἔστι κατάφασίς.

Ἐφεζῆς δείκνυσι τίς ἀν εἴη ηδὲ μία κατάφασίς καὶ ηδὲ μία ἀπόφασίς, f. 176 ὅπερ καὶ πρότερον μὲν εἰρηκεν, διὰτομή | μία ἀπόφανσίς ἔστιν ηδὲ ἐν δηλούσσα-
zo ἀλλ' ἐπειδὴ, ηδὲ ἀπόφανσίς ἐν τῇ τι κατηγορεῖται κατά τινος καθόλου ὡς
καθόλου πολλὰ περιέχει ἐν ἔχυτῃ, βούλεται δεικνύει, διὰτομή οὐκ
ἐμποδίζει τὴν ἐνότητα τῆς ἀποφάνσεως.

Περὶ τούτῳ τοίνυν οὕτω προχωρεῖ πρῶτον, δείκνυσιν διὰτομής ηδὲ ἐνότητης τῆς ἀποφάνσεως οὐ κωλύεται διὸ τὸ πλήθος, ὅπερ περιέχεται ὑφ' ἐν τι καθόλου, σύντονός ἔστι λόγος εἰδέσθαι δεύτερον, δείκνυσιν διὰτομής ηδὲ ἐμποδίζεται ηδὲ
ἐνότητης τῆς ἀποφάνσεως τῷ πλήθει τῶν περιεχομένων ὑπὸ μόνη τῇ ἐνότητι τοῦ ὄντος ὄντος. Λέγει τοίνυν, πρῶτον, διὰτομής μία ἔστι κατάφασίς καὶ ἀπόφασίς ηδὲ ἐν σημαίνουσα καθ' ἐνδεὸς ὑποκειμένου, ἀν τε τὸ ἐν ὑποκειμένον ἐκεῖνο ὑπάρχῃ καθόλου ὡς καθόλου λαμβανόμενον, ἀν τε μὴ τῇ τι τοιούτον, ἀλλὰ λαμβάνηται μερικῶς ηδὲ ἀπροσδιορίστως. ὁμοίως γάρ ἐπὶ πάντων τούτων ηδὲ ἐνότητης τῆς κατάφασεως καὶ τῆς ἀποφάσεως καὶ τῇ τι τοιούτων παραδείγματα πάντων, εἰτα προστίθησι προσδιορισμὸν τινὰ κοινὸν ἐπὶ πάντων, εἰ τὸ λευκόν, ὅπερ ἔστι κατηγορούμενον, ἐν τι σημαίνει μένον γάρ τὸ πλήθος τοῦ κατηγορούμενου
ἐμποδίσειεν ἀν τὴν ἐνότητα τῆς ἀποφάνσεως. Διὰτομή ηδὲ τοῦ καθόλου πρότασίς ἔστι μία, εἰ καὶ ὑφ' ἔχυτῃ τὸ πλήθος τῶν καθ' ἐκαστα περιέχει, διότι τὸ κατηγορούμενον οὐκ ἀποδίδοται τοῖς πολλοῖς τοῖς καθ' ἐκαστον

7 ἐξηπλωμένος B
βάνηται répété A

22 τῆς ἀποφάνσεως τὴν ἐνότητα BC

80 ἀλλὰ λαμ-

καθός εἰσιν ἐν ἑαυτοῖς ἀδιαιρέτα, ἀλλὰ καθός ἔνοῦνται ἐν ἐνὶ τῷ κοινῷ κατ' αὐτῶν λεγομένῳ μόνον.

Eἰ δὲ διαφάνεια.

Νῦν δείκνυσιν, δτι μόνη ἡ ἐνότης τοῦ ὄνοματος οὐκ ἀρκεῖ πρὸς τὴν ἐνότηταν τῆς ἀποφάνσεως, λέγων οὕτως εἰς ἐν ὄνομα ἐπιτεθείη δυσὶ πράγμασιν, ἢ ἐξ ὧν οὐ γίνεται ἐν, οὐκ ἔστι κατάφασις μία. Εἰπε δὲ ἐξ ὧν οὐ γίνεται: ἐν, πρὸς ἀντίδιαστολήν, η̄ τῶν τοῦ λόγου μερῶν τῇσι γένους καὶ σι-
φορῶν ἐξ ὧν γίνεται ἐν, η̄ τῶν μερῶν τοῦ δλικοῦ δλου, ἐξ ὧν αὐτὸς τὸ δλον συντίθεται, φέρεται τῶν λίθων καὶ τῶν ἔβλων ἡ σίκια. Εἰ τοίνυν εἴη τοιούτον τὸ κατηγορούμενον τῇσι γένουν ἐν ὄνομα πολλὰ σημαίνον πράγματα, οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο πρὸς τὴν ἐνότηταν τῆς ἀποφάνσεως. Καὶ φανεροῖ τοῦτο παραδείγματα: | λέγων· εἴ τις τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ ἴματιον θεῖη πρὸς τὸ f. 175* σημαίνειν ἵππον καὶ ἀνθρώπον, καὶ εἴποι δτι τὸ ἴματιόν ἔστι λευκόν, τὸ ἴματιον οὐκ ἔστι λευκόν, οὐκ ἔστι μία κατάφασις οὐδὲ ἀπό-
φασις μία, δείκνυσι: δὲ τοῦτο λόγῳ τοιούτῳ. Εἰ τὸ ἴματιον σημαίνει ἄν-
θρωπον καὶ ἵππον, οὐδὲν διαφέρει λέγειν τὸ ἴματιόν ἔστι λευκὸν τοῦ λέγειν δὲ ἀνθρώπος ἔστι λευκός, η̄ ὁ ἵππος ἔστι λευκός, ἀλλὰ ταῦτα τὰ δύο, τὸ ἀνθρώπος ἔστι λευκός, καὶ τὸ ἵππος ἔστι λευκός σημαίνουσι πολλὰ καὶ εἰσὶ πολλαὶ ἀποφάνσεις. Κάκεινο ἄρα τό,
δτι τὸ ἴματιόν ἔστι λευκόν, πολλὰ σημαίνει· σημαίνει δὲ πολλὰ τοῦτο τὸ ἐν, διότι οὐκ ἔστι πρᾶγμα συγκείμενον ἐξ ἵππου καὶ ἀνθρώπου, ὥσπερ ἐκ τοῦ γένους καὶ τῶν διαφορῶν τοῦ ἀνθρώπου σύγκειται τι ἐν, δὲ ἀνθρώπος.

Ιστέον οὖν δτι, δπόταν λέγῃ μηδὲν διαφέρειν τὸ λέγειν ἴματιον εἰναί: λευκὸν τοῦ λέγειν εἰναί ἵππον λευκὸν καὶ εἰναί: ἀνθρώπον λευκόν, οὐδεὶς τοῦτο νοεῖν δσον πρὸς τὴν ἀληθείαν καὶ τὸ ψεῦδος· αὗτη γάρ η συμ-
πεπλεγμένη πρότασις· ἀνθρώπος ἔστι λευκός, καὶ ἵππος ἔστι λευκός, οὐ δύναται εἰναί ἀληθής, ἀν μὴ καὶ ἔκατερον αὐτῆς μέρος ἀληθής η̄. Ἄλλ' αὕτη η πρότασις η̄ ἔστιν ἴματιον λευκόν, λαμβάνο-
μένη ως εἰρηταί, δύναται ἀληθής εἰναί, καὶ τῆς ἑτέρας μὴ οὔστις ἀληθοῦς· δὲ
ἄλλως γάρ οὐκ ἀν ἐδέησε διακρίνειν τὰς πολλαχῶς λεγομένας προτάσεις πρὸς τὴν λύσιν τῶν σοφιστικῶν λόγων. Ἄλλα τοῦτο δεῖ νοεῖν δσον πρὸς τὴν ἐνότητα καὶ τὸ πλήθος· ὥσπερ γάρ ὅταν λέγωμεν· ἔστιν ἀνθρώπος λευκός, καὶ ἔστιν ἵππος λευκός, οὐχ εὑρίσκεται τι ἐν πρᾶγμα φά-
νη ἀποδιδοῖτο τὸ κατηγορούμενον, οὕτως οὐδὲ δταν λέγωμεν· ἔστιν γάρ τοιούτοις ἴματιον λευκόν. Ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει ἐκ τῶν προειρημένων, διότι οὐδὲν ἐν ταύταις ταῖς καταφάσεσι: καὶ ἀποφάσεσιν, αἱ χρῶνται δμωνύμῳ
νποκειμένῳ, δεὶς ἀνάγκη τὴν μὲν ἑτέραν εἰναί ἀληθή, τὴν δὲ ἑτέραν ψεῦδην· διότι η̄ ἀπόφασις δύναται ἀλλο ἀποφάσκειν η̄ κατέφησεν η̄ κατάφασις.